

Designing and Validating a Model of Factors Affecting Education Based on Happiness and Vitality Based on the Document of Fundamental Change

ARTICLE INFO

Article Type
Analytical Review

Authors

Seyed Babak Hashemi Neko¹
Hossein Ahmadi^{2*}
Ali Mohebbi³

How to cite this article

Seyed Babak Hashemi Neko, Hossein Ahmadi, Ali Mohebbi, Designing and Validating a Model of Factors Affecting Education Based on Happiness and Vitality Based on the Document of Fundamental Change. *Journal of Islamic Life Style Centered on Health*. 2019;3(3):98-106.

¹ PhD student in Philosophy of Education, Islamic Azad University, Sciences and Research Branch, Tehran, Iran.

² Assistant Professor of Philosophy of Education, Department of Educational Sciences, Islamic Azad University, Yadegaraman Shahrari Branch, Tehran, Iran. (Coresponsible author).

³ Associate Professor of Curriculum Planning, Department of Educational Sciences, Amin University of Law Enforcement Sciences, Tehran, Iran.

*Correspondence:

Address:

Phone:

Email: ahmadi77b@yahoo.com

Article History

Received: 2019/08/11

Accepted: 2019/09/24

ePublished: 2019/10/22

ABSTRACT

Purpose: The purpose of this study was to validate the model of factors affecting education based on happiness and vitality based on the document of fundamental change.

Method: The research was heuristic (qualitative-quantitative) according to the applied purpose and in terms of data collection method. The statistical population of the study was in the qualitative part of the document of fundamental change and in the quantitative part were the faculty members of public universities (262 people). The sample size in the qualitative part corresponded to the statistical population and in the qualitative part was 157 people which was determined using the Cochran's formula. The instrument used in the qualitative part of the checklist and in the quantitative part were two researcher-made questionnaires that were validated using the validity of the structure.

Findings: The findings of this study indicate that religious, devotional and moral factors; Social policy; Bio-physical; Aesthetic and artistic; Economic, professional, scientific and technological have an effect on uplifting religious education (beliefs, ethics and rules) and the statistical results of the path analysis method have also validly confirmed the designed model.

Conclusion: It seems that if the factors identified in this study are considered in the field of education, it will lead to freshness and vitality in students and the school environment.

Keywords: Education, Vitality, Document Of Fundamental Change

آموزه‌های اخلاقی و تربیتی در برنامه‌های درسی، به علت ارتباط نداشتن با زندگی روزمره و واقعی دانش آموزان، مورد شک و تردید و در بسیاری از موارد، مورد غفلت و بی توجهی قرار گرفته‌اند. در نظام آموزشی ایران توجه به تربیت دینی و اخلاقی دانش آموزان، به منظور اخلاقی کردن جامعه و پرورش فضائل و نیکی‌ها در اجتماع، از جمله اهداف مهم آموزش پرورش و از آن فراتر، جامعه اسلامی محسوب می‌شود (شکوهی، ۱۳۸۳).

در بهشت جایی است که به آن خانه شادی گفته می‌شود، هیچ کس به آن وارد نمی‌شود مگر آنکه موجب شادی کودکان شده باشد. پیامبر اکرم (ص)، امروزه شادی و نشاط در فضای آموزشی نقش و جایگاه برجسته‌ای در مبحث کیفیت و برنامه ریزی آموزشی دارد. به طوری که شور و شوق به تحصیل، فعل شدن حس کنجکاوی و افزایش خلاقیت دانش آموزان ارتباط نزدیکی با وضعیت فضای آموزشی آنها دارد ایجاد محیط آموزشی با نشاط برای دانش آموزان سال هاست که به عنوان یک دغدغه جدی نزد سیاست‌گذاران و برنامه ریزان آموزشی مطرح شده است. این مسئله یکی از نیازهای اساسی دانش آموزان و دانشجویان بالاخص در مقاطع ابتدایی تحصیلی است، زیرا کودکان بسیار بصیر هستند آنها از محیط و فضاهایی که نشاط و شادابی را القاء کند، لذت می‌برند و به دلیل افزایش انگیزه‌ها، پیشرفت‌های چشمگیری در زمینه‌های علمی خواهند داشت. اگر امکانات، تسهیلات و برنامه ریزی‌های دقیق و متناسب آموزشی بتوانند حس کنجکاوی فرآگیران را تحریک کنند و آنها را به سوی خود جذب نماید، این محیط برای آنها نشاط آور و شاداب خواهد بود. بنابراین لازم است والدین و مردمیان و همه دست اندرکاران آموزشی با همکاری و تعامل، تلاش خود را بکار گیرند تا مراکز آموزشی را به محیط‌هایی با نشاط و جذاب برای دانش آموزان تبدیل کنند تا پیشرفت تحصیلی آنها ارتقاء یابد (نیازآذری، ۱۳۹۳).

با شادی و نشاط زندگی معنا پیدا می‌کند و در پرتو آن دانش آموزان خصوصاً در دوران نوجوانی و جوانی می‌توانند خود را ساخته و قله‌های سلوک و پله‌های ترقی را جلاکانه بپیمایند. جامعه علمی زنده و پویا، جامعه‌ای است که عناصر شادی آفرین در آن فراوان باشد و در برنامه‌ریزی آموزشی نظام‌های مختلف آن، راهکارهایی جهت شادابی و نشاط دانش آموزان طراحی و تنظیم گردد. در گذشته به نظر می‌رسید که وظیفه آموزش و پرورش تولید عده‌ای فارغ التحصیل است که تنها بتوانند امار معاش کنند، اما چنین مینماید که در قرن جدید برنامه‌ریزی‌های آموزشی نظام‌های آموزش و پرورش این مرحله را پشت سر گذاشته و سرلوحه تعلیم و تربیت در یک جمله خلاصه شده است پس باید معتقد باشیم که در حقیقت رشد پایدار ما در گرو شادی پایدار است. معلمین باید توان خوشبیند کردن، سالمتر کردن، بارورتر کردن محیط‌های آموزشی را کسب کنند امید و اعتماد، اعتدال در کارها و نشاط و پویایی در کار و رفتار را در خویشتن، همکاران، خانواده‌ها و کودکان و نوجوانان گسترش دهیم و با هم شادی و سلامت به ارمغان آوریم و برای سعادت بشر تلاش کنیم ترقی هر کشوری رابطه مستقیم با پیشرفت علم و دانش و تکنولوژی آن کشور دارد (افلاکی فرد و بزم، ۱۳۹۷).

برای دستیابی به تحقق آرمان‌های مربوط به شاداب سازی محیط آموزشی جهت پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، باید تحولات جدی در نگرش مدیران و مسؤولان نظام آموزشی و برنامه ریزی‌های آموزشی مطابق با استانداردهای جهانی بالاخص مطابق با فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی و سند تحول بنیادین ایجاد نمود (نیازآذری، ۱۳۹۱). کار مدرسه در آموزش دانش آموزان و انتقال برخی از

طراحی و اعتباریابی مدل عوامل موثر بر تعلیم و تربیت مبنی بر شادی و نشاط بر اساس سند تحول بنیادین

سید باپک هاشمی نکو^۱
دانشجوی دکترای فلسفه تعلیم و تربیت، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران.

حسین احمدی^{۲*}
استادیار فلسفه تعلیم و تربیت، گروه علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بادگارام شهری، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)

علی محبی^۳
دانشیار برنامه ریزی درسی گروه علوم تربیتی دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران، ایران.

چکیده

هدف از این پژوهش اعتباریابی مدل عوامل موثر بر تعلیم و تربیت مبنی بر شادی و نشاط بر اساس سند تحول بنیادین بود. روش: پژوهش با توجه به هدف کاربردی و از لحاظ شیوه گردآوری داده‌ها آمیخته اکتشافی (کیفی - کمی) بود. جامعه آماری پژوهش در بخش کیفی سند تحول بنیادین و در بخش کمی اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های دولتی (به تعداد ۲۶۲ نفر) بودند. حجم نمونه در بخش کیفی مطابق با جامعه آماری و در بخش کمی ۱۵۷ نفر بود که با استفاده از فرمول کوکران تعیین شده بود. ابزار مورد استفاده در بخش کیفی چک لیست و در بخش کمی دو پرسشنامه محقق ساخته بود که با استفاده از روابی سازه مورد اعتباریابی قرار گرفت.

یافته‌ها: یافته‌های این پژوهش نشان دهنده آن می‌باشد عوامل اعتقادی، عبادی و اخلاقی؛ سیاسی - اجتماعی؛ زیستی - بدنی؛ زیبایی شناختی و هنری؛ اقتصادی و حرفة‌ای و علمی و فناوری بر تربیت دینی نشاط آور (اعتقادات، اخلاق و احکام) تاثیر دارند و نتایج آماری روش تحلیل مسیر نیز اعتبار مدل طراحی شده را مورد تایید قرار داده‌اند.

نتیجه‌گیری: به نظر می‌رسد چنانچه عوامل شناسایی شده در این پژوهش در حوزه تعلیم و تربیت مدنظر قرار گیرند منجر به ایجاد شادابی و نشاط در دانش آموزان و محیط مدرسه می‌گردد.

واژه‌های کلیدی: تعلیم و تربیت، شادابی و نشاط، سند تحول بنیادین

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۵/۲۰

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۷/۰۲

*نویسنده مسئول: ahmadi77b@yahoo.com

مقدمه

تربیت دینی در جامعه معاصر ایران، به دلایل فراوانی از جمله جهانی شدن و ورود گسترده فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطاتی به زندگی روزمره افراد، دستخوش تغییر و تحول شگرف و در عین حال خطرناک شده است. جوانان و نوجوانان و به ویژه دانش آموزان مدارس، به دلیل مطابقت نداشتن آنچه در مدرسه به عنوان معارف اسلامی و اخلاق می‌آموزند، با آنچه در عمل در جامعه و در زندگانی آنها روی می‌دهد، دچار سردرگمی و حیرت شده‌اند.

از طرف دیگر تحت تاثیر تجارب و یادگیری نیز قرار دارد. در واقع شادی همانند ثروتی است که میتوان آن را از دست داد و یا اینکه بر آن افزود. با استفاده از روش های شادی بخش در جریان آموزش و برنامه ریزی آموزشی فراگیران، می توان علاوه بر ایجاد محیط رضایت بخش برای دانش آموز، با سیاری دیگر از مشکلات از جمله میزان غیبت، دیرآمدگی، بی حوصلگی و کسالت در کلاس درس، امراض جسمی و روحی و در نهایت مساله افت تحصیلی، مقابله شود و محیط فراهم شود که امکانات فراگیری مؤثر دانش آموز در نظر گرفته شود. لذا توجه به تاثیر روش های شادی بخش در برنامه ریزی آموزشی دوره های مختلف تحصیلی ضروری به نظر می رسد (صالحی عمران و عابدینی بلترک، ۱۳۹۷). از آنجایی که نشاط، تحرک، پویایی، شادابی از ویژگی های نسل امروز است و مواقف طبع و مقتضیات فطری اوست، خمودگی، سستی، انزوا، بی تحرکی، غمناکی، پیژمردگی، آفت بزرگ و مانع عظیم رشد و شکوفایی و خلاقیت و کارآمدی نسل جوان می باشد. جلوگیری از نشاط و شادابی جوانان و جلوگیری از بروز احساسات و هیجانات عاطفی آنان، موجب سرخوردگی و بروز بیماری حقارت و عقده های روحی و روانی است. اسلام دین زیبایی و نشاط و دینی آسان و منعطف است. انبساط روحی، بهجت افزایی و خنده رویی از زمینه های رشد و شکوفایی جوان و زمینه ای برای تخلیه عقده های روحی و فشارهای روانی است. نشاط و انبساط روحی، یکی از متغیرهای مؤثر در شکل گیری شخصیت مثبت در کودکان و نوجوانان است و بالعکس، اضطراب و تشویش خاطر عامل مهمی در توقف استعدادها است. روانشناسان حالت شادی را نتیجه عمل همانگ و منسجم و سامان یافته همه عواطف یک فرد می دانند و معتقد هستند که نشاط و آرامش روحی زمینه های باروری خرد و اندیشه را به وجود می آورد (نیاز آذری، ۱۴۰۳).

شادکامی موجب نگرش مثبت به زندگی، خودپنداری مثبت، برخورداری از سلامت روان و تعادل عاطفی، امیدواری به آینده، نگرش مطلوب و رضایت آمیز به خود و دیگران، روابط اجتماعی متداول، دوری از کینه و نفرت، انتخاب آگاهانه اهداف زندگی، تلاش برای تحقق اهداف، دوری از ائتلاف وقت و کاهلی، افزایش موقعیت های زندگی، برخورداری از شاخص های بالای زندگی، عملکرد بهتر سیستم اینمی در مقابل استرس ها، خواب بهتر، تمايل بیشتر در کمک به دیگران، عملکرد بهتر شغلی - تحصیلی و تصمیم گیری بهتر می گردد (لومانو همکاران^۲؛ داینر^۳، ۲۰۱۶).

پیشرفت علمی نیز حاصل نمی شود مگر این که افراد متفکر و خلاق تربیت شده باشند. پیشرفت تحصیلی ضمن این که در توسعه و آبادانی کشور مؤرر است در سطح عالی منجذبه به یافتن شغل و موقعیت مناسب و در نتیجه درآمد کافی می شود. دانش آموزان و دانشجویانی که از موقعیت های تحصیلی برخوردارند، خانواده و جامعه با دیده ای احترام به آنان می نگرد و در جامعه با روحیه و نشاط بیشتری حضور خواهند یافت و در کنار این ها از هزینه های گزاری که از افت تحصیلی، تحمیل سازمان های آموزشی می شود کاسته خواهد یعنی این که اگر سطح مورده انتظار آموزشی برآورده شود، سازمانهای آموزشی به ویژه سازمان آموزش و پرورش به اهداف از پیش تعیین شده در برنامه ریزی آموزشی مطابق با سند

مفاهیم علمی و کلاسیک به آنان خلاصه نمی شود بلکه این نهاد مسئولیت سنگین تری به نام تربیت دینی، روانی و اخلاقی داشت آموزان و پیشگیری از وقوع انحراف و فساد را بر عهده دارد (بین برج، ۲۰۱۰).

اما مساله اصلی در آموزش و پرورش ایران اسلامی آن است که آموزش ها حتی در سطح دوران ابتدایی از نشاط و شادابی لازم برخوردار نمی باشند و دانش آموزان مجبور به درک مسائلی هستند که صرفا با بعد شناختی آنان سرو کار دارند که به طور واضح مشخص است که این نوع آموزش ها نه تنها یادگیری عمیق برای دانش آموزان به ارمغان نمی آورند بلکه موجب دلردگی و ارزجار تعداد کثیری از دانش آموزان از مدرسه و تحصیل علم می گردد که این امر در نهایت افت تحصیلی دانش آموزان را علیرغم هزینه های گراف آموزش و پرورش به دنبال خواهد داشت و در پی آن جامعه به دلیل عدم حضور افراد تحصیلکرده و آموزش دیده، دچار مشکلات اقتصادی اجتماعی فراوان ناشی از ضعف سیستم آموزش و پرورش خواهد گردید.

چنانچه در مبانی نظری سند تحول بنیادین نیز مطرح گردیده است به رغم گام های بلندی که در سه دهه گذشته، برای بازسازی نظام تعلیم و تربیت کشور و استوارسازی آن بر پایه اندیشه های ناب اسلامی و آرمان ها و رویکردهای انقلاب اسلامی برداشته شده است. همچنان فرهنگ و تربیت کشور ما در جهت پاسخگویی به نیازهای اساسی و گره گشایی مشکلات اجتماعی با آسیب ها و چالش های جدی مواجه بوده و می باشد. لذا مساله اصلی این پژوهش آن است که علیرغم توصیه دین میین اسلام بر تربیت دینی نشاط آور، متساقن این سیستم آموزش و پرورش ایران از این مساله غافل مانده و تلاش های چندانی در جهت پژوهش نمودن تعلم و تربیت ننموده است از طرفی پژوهش هایی که تا کنون در این زمینه صورت گرفته اند به میزان لازم و کافی هدفمند نبوده اند؛ لذا پژوهشگر تلاش نموده است جهت حذف این خلا پژوهشی به طراحی مدلی بر مبانی سند تحول بنیادین و فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی اقدام نماید تا بتواند گامی مثبت در جهت تحقق اهداف آموزش و پرورش در کشور اسلامی بردارد. لذا این پژوهش با هدف طراحی مدلی بر مبانی سند تحول بنیادین و فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی به دنبال پاس به این سوال اساسی است که عوامل موثر بر تربیت دینی نشاط آور بر مبنای سند تحول بیادین و فلسفه تعلم و تربیت اسلامی می باشند؟

دنیای صنعتی امروز و پیچیده شدن روابط، میزان ناکامی ها و فشارهای روانی مردم را به افزونی گذشته و زندگی را به کام برخی تلخ کرده است. افراد دیگر به ارضی نیازهای اولیه راضی نیستند و نیازهای جدیدی بر گستره ای نیازهای قبلی پا بر عرصه وجود گذشته است. در این بین دانش آموزان و دانشجویان از این قاعده مستثنی نبوده و نسبت به نسل های قبل تکالیف پیچیده تر بر عهده داشته و ملزم به رعایت برنامه ریزی های نوین آموزشی می باشند. گاهی شکستها و ناکامیها باعث دلسردی آنان در حل مسائل می شود و در واقع درماندگی آموخته شده ایجاد می شود. به نظر میرسد، شکستها کمتر باعث بروز عاطفه منفی در افراد شاد می شود و هر شکست با خوشبینی تجربه ای برای رسیدن به پیروزی تلقی میگردد، اما شادی، خصوصیتی است که تحت تأثیر ویژگیهای سرشتشی و شخصیتی فرد خصوصاً درون گرایی و برون گرایی آنان قرار دارد (ستایش فر، ۱۳۹۷).

². Luhmann & et al.

³. Diener

¹. Bainbridge

زندگی همت گماشت تا شاهد کاهش تراکم جمعیت کیفری باشیم، اگر دانش آموزان مهارت های زندگی را بیاموزند، هیچگاه مرتكب رفتارهای هنجار شکن نخواهند (نیازآذری، ۱۳۹۳).

فیلسوفان حوزه تعلیم تربیت مانند اسطو، افلاطون، غزالی و ابن سینا نیز به تربیت دینی نشاط آور تاکید نموده اند به طوریکه افلاطون و فیثاغورس معتقدند که موسیقی و نعمات، یادگارهای خوش و موزونی که انسان در عالم قیل از تولد می شنیده و به آن مأتوس بوده را در روح او بر می انگیزند و انسان را به وجود می آورند کلاس های هنر، ادبیات و زبان خارجه را میتوان با موسیقی تلفیق کرد لذت شنیدن موسیقی درساعت هنر برای دانش آموزان جالبتر و هیجان انگیزتر خواهد بود (ایزدی و همکاران، ۱۳۹۱). در سند تحول بنیادین (یانیه ارزشها) نیز سلامت جسمانی، نشاط و تقویت اراده جزء گزارههای ارزشی نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی مطرح شده است

با وجود اینکه پژوهش های زیادی بر ضرورت و اهمیت تعلیم و تربیت نشاط آور تاکید نموده اند اما تا کنون پژوهشی که به طور منسجم با مینا قرار دادن سند تحول بنیادین و تعلیم و تربیت اسلامی به طراحی الگو یا مدلی در این خصوص پردازد، صورت نگرفته است لذا سوال اساسی این است که عوامل موثر بر تعلیم و تربیت نشاط آور کدام است و الگوی آن چگونه است؟

سوال های پژوهش

- الگوی عوامل موثر بر تربیت اسلامی با رویکرد شادابی و نشاط آفرین برای دوره ابتدایی بر اساس سند تحول بنیادین آموزش پژوهش چگونه است؟
- اعتبار الگوی عوامل موثر بر تربیت اسلامی با رویکرد شادابی و نشاط آفرین برای دوره ابتدایی بر اساس سند تحول بنیادین آموزش پژوهش چه اندازه است؟

روش

پژوهش حاضر با توجه به هدف از نوع "کاربردی" است و از لحاظ گرداواری داده‌ها آمیخته اکتشافی (کیفی - کمی) است. لذل این پژوهش در دو مرحله صورت گرفته است. در مرحله اول که از نوع کیفی می‌باشد. از روش کیفی تحلیل محتوا استفاده شده روش تحلیل محتوا، فرایند سازماندهی و یکپارچه سازی نوشته‌ها و داده‌های کیفی است به گونه‌ای که منجر به پیدایش درونمایه ها و مفاهیم گردد (ضیغی و همکاران، ۱۳۸۷). در مرحله دوم پژوهش که یک روش کمی است از دریافت نظر متخصصان و روش تحلیل عاملی تاییدی جهت اعتباریابی داده‌ها و برآشش الگوی طراحی شده استفاده شده است.

با توجه به اینکه پژوهش حاضر در دو مرحله (کیفی و کمی) صورت گرفته لذا دارای دو زیر جامعه به شرح زیر می‌باشد:

۱. سند تحول بنیادین (جهت اجرای بخش کیفی).
۲. اعضاء هیأت علمی (متخصصان حوزه تعلیم و تربیت) دانشگاه های دولتی تهران (تهران، تربیت مدرس، خوارزمی، شهید بهشتی، علامه و الزهرا) به تعداد ۲۶۲ نفر (جهت اجرای بخش کمی و اعتبار یابی مدل)

تحول بنیادین و آموزه های اسلامی نزدیک تر خواهد شد (سلیمان، ۱۹۹۰).

که به تحول در مفاهیم نظری، روندها و فرایندها، نقش ها و کارکردها و رویکردها منجر خواهد شد. در تحول بنیادین نوع نگاه به معلم، کتاب، مدرسه، کلاس درس و به ویژه دانش آموز دگرگون خواهد شد. این نگاه، معلم را در قله می بیند و همه شرایط و امکانات را برای الگو پذیری و تأسی دانش آموز به معلم جهت دستیابی به قله های انسانیت، علم و ادب و اخلاق فراهم می آورد. تفکر و تعقل، خلاقیت و نوآوری، بهره مندی از روش های نوین و فناوری های جدید، ایجاد محیطی با نشاط و شاداب، برپایی مدرسه دوست داشتنی، همه و همه در خدمت تربیت دانش آموزان برای دستیابی به مراتبی از حیات طبیه و قرب الهی می باشد. تحقیق این مهم نیازمند باز مهندسی نیروی انسانی با محوریت استقرار نظام رتبه بندی و نظام جذب و نگهداری معلمان می باشد (برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۱).

"برنامه درسی ملی" به عنوان یکی از زیر نظام های اصلی سند تحول بنیادین و به منزله نقشه جامع یادگیری، زمینه ایجاد تحول همه جانبه، گسترده و عمیق در مفاهیم و محتوای آموزشی را فراهم می آورد. این برنامه تحول آفرین با تدارک فرستاده های تربیتی متنوع و جامع، درصد است تا امکان کسب شایستگی های لازم جهت درک و اصلاح موقعیت براساس نظام معیار اسلامی توسط دانش آموزان را میسور سازد و آنان را برای تکوین و تعالی پیوسته هویت خویش تا دستیابی به مراتبی از حیات طبیه یاری رساند. رسالت خطیب برنامه درسی ملی فراهم آوردن ساز و کارهای مناسب برای طراحی، تدوین، اجرا و ارزشیابی از برنامه های درسی در سطوح ملی تا محلی می باشد تا مبتنی بر فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی، مفاهیم آموزشی و تربیتی به صورت نظام مند و ساختار یافته در اختیار کودکان و نوجوانان قرار گیرد و محیطی با نشاط و مدرسه دوست داشتنی را به تصویر بکشاند (همان، ۱۳۹۱).

در برنامه درسی ملی در حوزه های تربیت و یادگیری نتایج یادگیری دانش آموزان در حوزه حکمت و معارف اسلامی در پایان دوره های تحصیلی را مشتمل بر موارد زیر مطرح نموده است:

- آمادگی برای دینداری و عمل به وظایف دینی مبتنی بر ایمان توأم با معرفت و شناخت؛
 - احساس خرسنده و رضایت از هویت اسلامی خود و علاقه و تلاش برای حفظ آن؛
 - تلاش برای رشد شاعر و فرهنگ دینی جامعه در شرایط مختلف اجتماعی؛
 - احساس مسئولیت نسبت به نظام اسلامی و مشارکت در پیشرفت نظام و اقتدار و سربلندی آن در جهان؛
 - بهر همندی از حکمت نظری و عملی (همان، ۱۳۹۱).
- در رویکرد معمول آموزش و برنامه ریزی آموزشی، معلم بسیار فعال و دانش آموزان نقش منفعی دارند. این حالت بیشتر در زمینه یادگیری دانش و اطلاعات کاربرد دارد، اما وقیعه یادگیری مهارتی خاص مورد نظر است، که باید اطلاعات در عمل مورد استفاده قرار بگیرد، شیوه آموزشی مدرن و برنامه ریزی آموزشی نوین مدنظر است و می توان از طریق نمادهای مختلف مثل: آموزش و پژوهش، دانشگاه ها و آموزشگاه ها به آموزش مهارت های

¹. Seligman

دیگری از فرزندان بزرگان با آداب نیک و عادات پسندیده وجود داشته باشد زیرا کودک از کودک فراموشیگردد و اگر چند کودک تحت تربیت یک معلم قرار گیرند و معلم به هر یک رسانیدگی کند، خستگی و ملالت هر یک از کودکان کمتر میشود و شادابی آنان افزون میگردد و کودک نیز به فراگیری مشتاقر میشود. به دلیل اینکه گاهی اوقات با مشاهده برتری دیگران بر آنها غبطة خورده است. جدیت میکند و میکوشد تا از مرتبه دیگران کمتر نباشد و به علاوه با کودکان دیگر در مورد آنچه آموخته است گفتنگو میکند و مباحثه و گفتگو سبب گستردگی و وسعت اندیشه میشود.» (خلیلی و همکاران، ۱۳۹۰).

به عقیده‌ی ارسطو آموزش باید توسط قانون تنظیم شود و توسط دولت کنترل شود و اما محتوای این آموزش باید درجهت کسب فنون ضروری و سودمند باشد. فنوئی که موضوعات آنها مربوط به دستور زبان، حساب، نقاشی و آمادگی جسمانی میباشد تا با این رویکرد اوقات فراغت کودکان و نوجوانان به صورت شرافتندانه و درجهت پرورش ذهن آنها پر شود. بدین تربیت ارسطو حافظ چهار موضوع را برای آموزش مشخص میکند: خواندن و نوشتن، آموزش و پرورش جسمانی، موسیقی، نقاشی و ترسیم (مالک و ناییج، ۱۳۹۱).

غزالی، در زمینه‌ی تعلیم و تربیت، هم به مراحل متعددی (طفولیت و کودکی، تمیز، بلوغ و عقل) قالی است، که هر کدام مقتضی نوعی تعلیم و تربیت خاص است، و هم اخلاقیات را قبل تغییر و زوال پذیر میداند و عقیده دارد که اگر اخلاق و تعلیم و تربیت تغییرپذیر نبود، توصیهها، موضعهای و تأییدهای کاری بیهوده بود. غزالی، به تعلیم و تربیت همگانی اعتقاد داشت و عالم را منحصر به نخبگان یا طبقه‌ی خاصی نمیدانست. غزالی معتقد بود، باز داشتن کودک از بازی و واداشتن دائم او به تحصیل، باعث کسلات و دل مردگی و از بین رفقن استعداد، نشاط و شادابی او شده و باعث میشود تا کودک، بهطور کلی، در صدد گریز و رهایی از آموزش برآید (امیری، ۱۳۹۴). بعلاوه باستی به این نکته نیز توجه گردد که هنجارهای اخلاقی، بیرون از طبیعت انسان است که با میل فرد از درون همیشه در تعارض می‌باشد (دومان، ۲۰۰۰).

در فصل اول سند تحول بنیادین (یانی ارزشها) نیز سلامت جسمانی، نشاط و تقویت اراده جزء گزارهای ارزشی نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی مطرح شده است؛ در فصل سوم این سند (چشم انداز مدرسه) از جمله ویژگی‌های نظام تعلیم تربیت را تأمین کننده نیازهای فردی و اجتماعی و محیط اخلاقی، علمی، امن، سالم، بانشاط، مهروز و برخوردار از هویت جمعی مطرح گردیده است؛ در فصل چهارم این سند تربیت انسانی موحد و مؤمن و معتقد به معاد و آشنا و معهد به مسئولیتها و وظایف در برابر خدا، خود، دیگران و طبیعت، حقیقتجو و عاقل، عدالتخواه و صلحجو، ظلمتیز، جهادگر، شجاع و ایثارگر و وطندوست، مهروز، جمع گرا و جهانی اندیش، ولایتدار و منتظر و تلاشگر درجهت تحقق حکومت عدل جهانی، با اراده و امیدوار، خودبار و دارای عزت نفس، امانتدار، دانا و توانا، پاکدامن و با حیاء، انتخابگر و آزادمنش، متعلق به اخلاق اسلامی، خلاق و کارآفرین و مقتصد و ماهر، سالم و بانشاط، قانونمند و نظم پذیر و آماده ورود به زندگی شایسته فردی، خانوادگی و اجتماعی براساس نظام معیار اسلامی جزء اهداف کلان نظام تعلیم و تربیت عنوان گردیده است. بعلاوه در فصل ششم سند تحول بنیادین تعیق تقوای الهی و مهارت خویشنداری، انتخابگری درست و تعالی بخش

با توجه به جامعه‌های که انتخاب شدند دو گروه نمونه به شرح زیر می‌باشند:

- نمونه اول مطابق با جامعه آماری مشتمل بر سند تحول بنیادین انتخاب گردید.

- نمونه دوم با استفاده از نمونه گیری طبقه‌ای تصادفی انتخاب و حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران محاسبه گردید (قریباً ۱۵۷ نفر).

مقیاس سنجش سازه تربیت دینی نشاط آور یک پرسشنامه محقق ساخته می‌باشد که ساختار عاملی آن با استفاده از روش تحلیل عامل تاییدی مورد بررسی قرار گرفته است. در مرحله بعد پس از طراحی الگو تربیت دینی نشاط آور نسبت به برازش آن اقدام شده است. به عبارتی در نهایت مدل مناسب تربیت دینی نشاط آور طراحی و با استفاده از مدلیابی تحلیل عاملی تاییدی مورد برازش قرار گرفته است. در این پژوهش از دو ابزار جهت تعیین و اندازه گیری عوامل موثر بر تربیت دینی نشاط آور به شرح زیر استفاده شده است. اولین ابزار مورد استفاده در این پژوهش چک لیست می‌باشد؛ مقالات و پژوهش‌های سایر پژوهشگران در زمینه تربیت دینی نشاط آور در ده سال اخیر و سند تحول بنیادین مورد مطالعه و بررسی قرار گرفت و از نتایج حاصل از آن برای ساخت یک ابزار مناسب جهت تعیین عوامل موثر بر تربیت دینی نشاط آور استفاده شده. روایی محتوای این ابزار با استفاده از نظر متخصصان مورد تایید قرار می‌گیرد و ضریب پایایی آن با استفاده از آلفای کرونباخ محاسبه شده است.

جهت اجرای مرحله دوم تحقیق دو ابزار جهت سنجش تربیت دینی نشاط آور و عوامل موثر بر آن با اقتباس از مبنای نظری و بر اساس نتایج مرحله اول ساخته می‌شود و جهت تعیین روایی این ابزارها از تحلیل عاملی تاییدی بهره گرفته شده است؛ شاخص‌های نیکوبی برازش جهت بررسی روایی روابط ابزارهای ساخته شده نشان دهنده اعتبار این ابزارها می‌باشد. جهت بررسی پایایی این دو ابزار از آلفای کرونباخ استفاده می‌گردد ضریب آلفا برای عامل های این پرسشنامه‌ها در دامنه بین ۰/۷۲ تا ۰/۹۷ که قرار دارند که نشان دهنده پایا بودن ابزارهای ساخته شده می‌باشند.

یافته‌ها

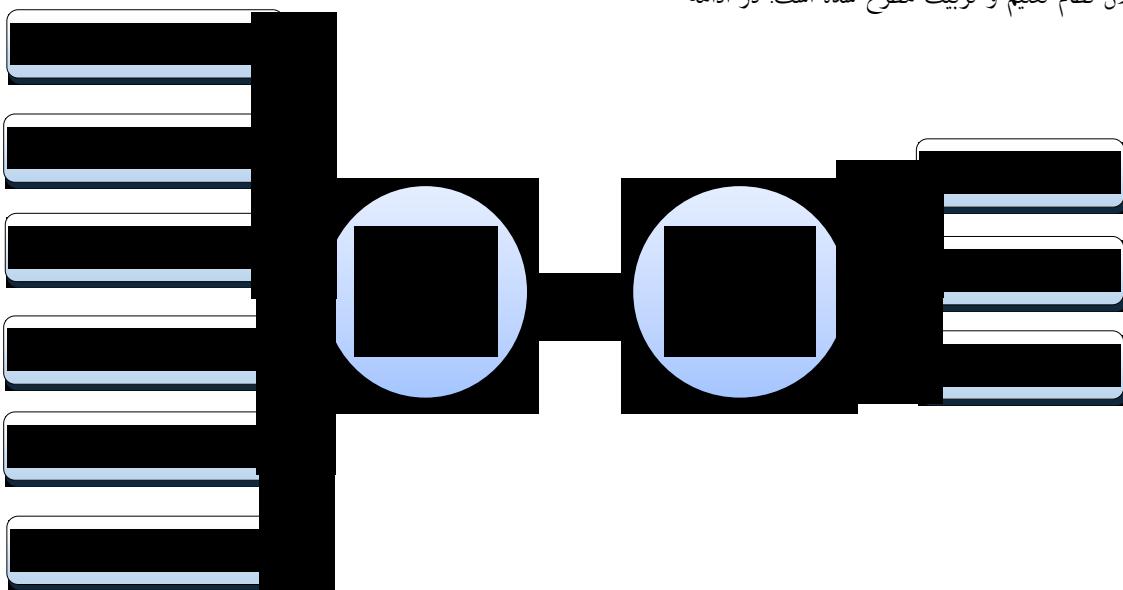
بررسی سوال اول: الگوی عوامل موثر بر تربیت اسلامی با رویکرد شادابی و نشاط آفرین برای دوره ابتدایی براساس سند تحول بنیادین آموزش و پرورش چگونه است؟

جهت بررسی هدف اول این پژوهش و طراحی عوامل موثر بر تربیت اسلامی با رویکرد شادابی و نشاط آفرین برای دوره ابتدایی براساس سند تحول بنیادین آموزش و پرورش با استفاده از ابزار چک لیست به مطالعه نظرات فلاسفه یزرگ حوزه تعلیم و تربیت، مقاله‌های مرتبه و سند تحول بنیادین آموزش و پرورش پرداخته شده است.

فیلسوفان حوزه تعلیم تربیت مانند ارسطو، افلاطون، غزالی و ابن سینا به تربیت دینی نشاط آور تاکید نموده اند به طوریکه افلاطون و فیثاغورس معتقدند که موسیقی و نعمات، یادگارهای خوش و موزونی که انسان در عالم قیل از تولد می‌شیند و به آن مأنوس بوده را در روح او برمی‌انگیزند و انسان را به وجود می‌آورند کلاس‌های هنر، ادبیات و زبان خارجه را میتوان با موسیقی تلقی کرد لذت شنیدن موسیقی درساعت هنر برای دانش آموزان جالبتر و هیجان انگیزتر خواهد بود (ایزدی و همکاران، ۱۳۹۱).

ابن سینا تاثیر دانش آموزان را بر یکدیگر بسیار مهم می‌دانست. «شایسته است در مدرسه، همراه با دانش آموزان، کودکان آزموده

براساس موارد ذکر شده و مطالعات صورت گرفته الگوی عوامل موثر بر تربیت اسلامی با رویکرد شادابی و نشاط آفرین برای دوره ابتدایی براساس سند تحول بنیادین آموزش و پرورش به شرح شکل شماره ۱ طراحی و تدوین گردیده است.

شکل ۱. الگوی عوامل موثر بر تربیت اسلامی با رویکرد شادابی و نشاط آفرین برای دوره ابتدایی براساس سند تحول بنیادین آموزش و پرورش

پژوهش‌ها نشان می‌دهند که برای بررسی انطباق یک مدل لازم نیست که همه معيارهای شاخص برازنده‌گی مورد بررسی قرار گیرند. با توجه به این که بهترین شاخص برازش درون گروه، گزارش کای اسکوئر (CMIN) با درجه آزادی و مقدار P و گزارش RMSEA با فاصله اطمینان است. در تحقیق حاضر این شاخص‌ها مورد بررسی قرار گرفته‌اند. همچنین شاخص‌های NFI، CFI، TLI مدل فراهم می‌آورند.

- کای اسکوئر غیر معنادار(CMIN): در میان شاخص‌های مطلق، مجدد کای و نسبت χ^2/df ، به قدر مطلق پس مانده‌ها توجه دارد. باید یادآور شویم که توزیع مجدد کای به گونه‌ای است که مقدار مورد انتظار آن برابر با درجه آزادی آن است. بنابراین، نسبت χ^2/df در یک برازش ایده‌آل برابر با ۱/۰ خواهد بود.

- درجه آزادی df: این شاخص درجه آزادی مدل را نشان می‌دهد و باید مثبت و بزرگ‌تر از صفر باشد تا امکان انجام آزمونهای آماری فراهم شود. درجه آزادی مدل این تحقیق برابر با ۲۲۶ است.

- نسبت مجدد خن دو به درجه آزادی (CMIN/DF): مجدد کای، مهمترین آماره‌ی برازش است. ارزش مجدد کای وابسته به حجم نمونه است و برای به دست آوردن مجدد کای غیر معنادار در نمونه‌ها با حجم بالا غیرممکن است، برای کاهش این حساسیت از نسبت مجدد کای به درجه آزادی استفاده می‌شود.

- شاخص MFI: این شاخص نیز یکی دیگر از شاخص‌ها برای سنجش میزان خوب بودن مدل به دست آمده با توجه به داده‌ها است. میزان بالاتر از ۰/۹۰ این شاخص مناسب می‌باشد. میزان این

مستمر دانش آموزان با استفاده از فرستاده‌های ایام الله، برگزاری مراسم آگاهی بخش و نشاط انگیز در اعیاد و ویات، حضور فعال و مشارکت دانش آموزان در محافل، مجالس و اماکن مذهبی و تقویت انس با دعا و توسل در زمرة راهکارهای عملیاتی کردن هدف‌های کلان نظام تعلیم و تربیت مطرح شده است. در ادامه

بررسی سوال دوم: اعتبار یابی الگوی عوامل موثر بر تربیت اسلامی با رویکرد شادابی و نشاط آفرین برای دوره ابتدایی براساس سند تحول بنیادین آموزش و پرورش چه اندازه است؟ جهت بررسی هدف دوم پژوهش و بررسی اعتبار و برازنده‌گی الگوی طراحی شده تربیت اسلامی با رویکرد شادابی و نشاط آفرینی برای دوره ابتدایی با استفاده از کسب نظر صاحب‌نظران تعلیم و تربیت و جمع آوری داده‌های مربوط با استفاده از پرسشنامه؛ از روش آماری تحلیل مسیر استفاده شده است. تحلیل مسیر^۱ روش آماری کاربرد ضرایب بتای استاندارد رگرسیون چند متغیری در مدل‌های ساختاری است. هدف تحلیل مسیر به دست آوردن برآوردهای کمی روابط علی (همکنشی یکجانبه یا کواریته) بین مجموعه‌ای از متغیرهای مدل نیست بلکه این علیت بر وجود روابط علی در بین متغیرهای مدل نیست. ساختن یک مدل علی لزوماً به معنای اساس مفروضات همبستگی و نظر و پیشنهاد تحقیق استوار است. تحلیل مسیر بیان می‌کند که کدام مسیر مهمتر و یا معنادارتر است. ضرایب مسیر براساس ضریب استاندارد شده رگرسیون محاسبه می‌شود. یک متغیر به صورت تابعی از دیگر متغیرها فرض می‌شود و مدل رگرسیونی آن ترسیم می‌شود. برای بدست آوردن برآوردهای ضرائب اصلی مسیر کافی است هر متغیر وابسته (دروزنا) به متغیرهایی که مستقیماً تحت تأثیر آن است بازگشت داده شود. به بیان دیگر برای برآوردهای هر یک از ضرایب مسیر مخصوص شده، ضرائب استاندارد شده رگرسیون (یا ضرائب مسیر) محاسبه می‌شود.

برای شناخت میزان هم خوانی داده‌های تجربی و مدل مفهومی از شاخص و معيارهای استفاده می‌شود که به آنها شاخص‌های برازنده‌گی می‌گویند. پژوهش‌های مختلف شاخص‌های مختلفی را برای ارزیابی برازنده‌گی مدل، ارائه کرده‌اند. با این وجود

۱. Path analysis

- ریشه میانگین توان دوم خطای تقریب (RMSEA): اگر ریشه میانگین توان دوم خطای تقریب، کمتر از ۰/۰۵ باشد، نشان می‌دهد که مدل از برازش خوبی برخوردار است. در صورتی که آن مقدار بین ۰/۰۵ تا ۰/۰۸ باشد، برازش قابل قبول؛ اگر بین ۰/۰۸ تا ۰/۱ باشد، برازش متوسط و اگر بزرگ‌تر از ۰/۱ باشد، برازش ضعیف است (هومن، ۱۳۹۰). مقدار به دست آمده از این معیار در مدل کنونی ۰/۰۴ است که این مقدار نشان می‌دهد که مدل از برازش خوبی برخوردار است.

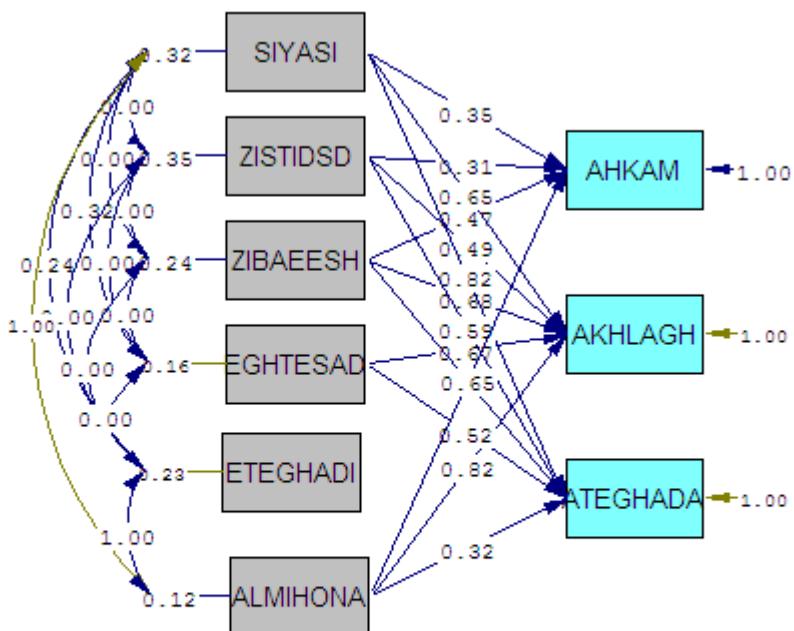
در ادامه به منظور بررسی تأثیر هر یک از عوامل (اعتقادی، عبادی و اخلاقی؛ سیاسی - اجتماعی؛ زیستی - بدنی؛ زیبایی شناختی و هنری؛ اقتصادی و حرفه‌ای و علمی و فناوری) بر عوامل محتوا ای تربیت دینی نشاط آور (اعتقادات، اخلاق و احکام) از تحلیل مسیر استفاده شد که نتایج حاصل در شکل ۲-۴ نشان داده شده است.

شاخص برای مدل به دست آمده ۰/۸۳ می‌باشد که قابل قبول تلقی می‌شود.

- شاخص نیکویی برازش تعديل شده (AGFI): مقادیر ۰/۹۰ و بالاتر این شاخص نشانه برازش مطلوب مدل است. همانطور که در جدول نشان داده شده مقدار بدست آمده این شاخص ۰/۸۳ باشد که قابل قبول تلقی می‌گردد.

- شاخص برازش تاکر-لوئیس (TLI): یکی دیگر از شاخص‌های برازش مدل است که مقادیر آن بیش از ۰/۹۰ است. مقدار این شاخص در این تحقیق ۰/۹۷ می‌باشد.

- شاخص برازنده‌گی تطبیقی (CFI): مقدار قابل قبول آن بالاتر از ۰/۹۰ می‌باشد هر قدر به یک نزدیکتر باشد، برازش کامل مدل را بیشتر نشان می‌دهد. در مدل کنونی ۰/۹۹ است که این مقدار برای برازش مدل قابل قبول است.

Chi-Square=57.29 df=15, P-value=0.00000, RMSEA=0.041

شکل ۲. مدل برازش شده (بارهای استاندارد)

جدول زیر نتایج حاصل از شاخص‌های برازنده‌گی بدست آمده برای مدل مفروض را نشان می‌دهد.

جدول ۱. شاخص‌های برازنده‌گی مدل

(AGFI)	(CFI)	(NNFI)	(NFI)	(GFI)	(RMSEA)	Sig	$(\chi^2)/df$	df	χ^2	شاخص‌های برازندگی مقدار شاخص	شاخص‌های برازندگی مقدار مطلوب
۰/۹۴	۱	۰/۹۸	۰/۹۹	۰/۹۹	۰/۰۴۱	۰/۰۰۰	۴/۷۷	۱۲	۵۷/۲۹		
>۰/۹۰	>۰/۹۰	>۰/۹۰	>۰/۹۰	>۰/۹۰	>۰/۸۰	<۰/۰۵	<۰/۰۱	<۵	--	--	--

در مدارس حاکم باشد. تا کنون در سایر پژوهش‌ها به طراحی مدل عوامل مؤثر بر تربیت اسلامی با رویکرد شادابی و نشاط آفرینی پرداخته نشده است و مدل طراحی شده در این پژوهش نوع خود بی‌بدیل می‌باشد.

با بهره گیری از نظر صاحبنظران و گردآوری اطلاعات از طریق دو پرسشنامه محقق ساخته عوامل مؤثر بر تربیت اسلامی با رویکرد شادابی و نشاط آفرینی برای دوره ابتدایی شناسایی شده و عوامل محتوایی تعلیم و تربیت نشاط آور که با استفاده از تحلیل عاملی تاییدی مورد اعتبار یابی قرار گرفته است مدل طراحی شده با استفاده از روش آماری تحلیل مسیر مورد برآذش قرار گرفته است. نتایج ارزیابی برآذش مدل طراحی شده حاکمی از برآذش مناسب این مدل را دارد و نشان دهنده آن است که در صورتیکه زمینه مناسب برای رشد اعتقادی، عبادی و اخلاقی، عوامل سیاسی اجتماعی، عوامل زیستی بدنه، عوامل زیبایی شناختی و هنری، عوامل اقتصادی حرفة‌ای و عوامل علمی و فناوری با رویکرد شادابی و نشاط آفرینی مدنظر گیرد؛ چنانچه در سند تحول بنیادین نیز به این مورد اشاره گردیده است تعلم و تربیت دانش‌آموزان دوره ابتدایی اثربخش تر خواهد بود.

به اشکال مختلف می‌توان شادابی و طراوت را به کودکان و نوجوانان این مرز و بوم هدیه دهیم و در نهایت جامعه‌ای شاد داشته باشیم که این خود باعث بروز رشد استعدادها و خلاقیت‌ها در جوانان ما خواهد شد. بر کسی پوشیده نیست که شاداب سازی و ایجاد روحیه شاد در دانش‌آموزان و جلوگیری از افسردگی آن‌ها باعث می‌شود افرادی هدفمند، کارآمد و مسئولیت‌پذیر در جامعه داشته باشیم. در این میان عوامل متعددی دست به دست هم داده تا این هدف محقق شود. مهمترین عامل نقش خانواده است، تربیت فرزند از اوان زندگی و ایجاد نشاط او و پیوند میان خانواده و مدرسه و تعامل این دو در ایجاد هماهنگی با هم می‌تواند روشی مؤثر برای ایجاد شادابی در فرزند پیدا و اجرا شود. نقش مدرسه، معلمان و سایر اولیاء مدرسه نیز در این خصوص قابل توجه و دارای اهمیت بسزایی می‌باشد بنابراین با ایجاد مدرسه‌ای شاد می‌توان به پرورش افرادی شاد و کارآمد برای جامعه‌ای موفق امیدوار بود.

- با توجه به تاثیر نشاط و شادابی بر فرایند یاددهی و یادگیری دانش‌آموزان مقطع ابتدایی در مدارس پیشنهاد می‌گردد ترتیبی اتخاذ گردد که وقت دانش‌آموزان تنها به آموزش دروس نگذرد و به اندازه کافی به فعالیت‌های مانند تربیت بدنه، هنر، و سایر فعالیت‌های مربوط به ساحت‌های شش گانه در مدارس بپردازند.

- با توجه به تاثیر ساحت‌های شش گانه بر تعلم و تربیت نشاط آور دانش‌آموزان دوره ابتدایی طبق یافته‌های این پژوهش پیشنهاد می‌گردد به تمامی ساحت‌ها اعتقادی، عبادی و اخلاقی، عوامل سیاسی اجتماعی، عوامل زیستی بدنه، عوامل زیبایی شناختی و هنری، عوامل اقتصادی حرفة‌ای و عوامل علمی و فناوری توجه گردد و زمینه پرورش دانش‌آموزان در این شش ساحت فراهم شایستگی‌ها و رفتارهای اعتقادی، اقتصادی، زیستی بدنه، سیاسی، اجتماعی، هنری، علمی و حرفة‌ای باشد.

- پیشنهاد می‌گردد یک کمیته شاداب سازی مرکب از مدیر، مربی پرورشی، دبیر ورزش، هنر، نماینده دبیران، دانش‌آموزان و انجمن اولیاء و مریبان جهت پرورش دانش‌آموزان در تمامی ساحت‌های شش گانه و ارائه خلاقیت‌های لازم در خصوص تعلم و تربیت شاد و با نشاط تشکیل گردد.

نتایج داده RSMEA_{0.041}, df=۱۲, p=.۰۰۰, $\chi^2=57/29$ است که حاکمی از برآذندگی مطلوب الگو در جامعه است، حاصل تقسیم مجذور کای بر درجه آزادی نیز $4/77$ می‌باشد که تاییدی بر برآذندگی مناسب است. همچنین به منظور تعیین مناسب بودن برآذندگی الگو با داده‌ها از شاخص‌های برآذندگی استفاده شد. نتایج نشان داد که شاخص خوبی برآذندگی^۱ (GFI)=۰.۹۹، شاخص تعديل شده خوبی برآذندگی^۲ (AGFI)=۰.۹۴، شاخص نرم شده برآذندگی^۳ (NFI)=۰.۹۹ برآذندگی^۴ (NNFI)=۰.۹۸ و شاخص برآذندگی تطبیقی^۵ (CFI) است که نشان دهنده برآذندگی مناسب مدل با داده‌ها است، بخصوص مقدار CFI که از دیدگاه مولر^۶ (۱۹۹۹) باید بالای ۰/۹ و از دیدگاه وستون و گور جر^۷ (۲۰۰۶) باید بالای ۰/۹۵ باشد تا مدل برآذندگی مناسبی با داده‌ها داشته باشد زیرا تحت تاثیر حجم نمونه قرار نمی‌گیرد. همچنین اگر جذر برآورد واریانس خطای تقریب^۸ (RMSEA_{0.05}) برآذش بسیار خوب است اگر بین ۰/۰۵ تا ۰/۱ باشد قابل قبول اما بالاتر از ۰/۱ نامناسب و غیر قابل قبول است. که در این مطالعه کمتر از ۰/۰۵ بود که حاکمی از برآذش بسیار خوب دارد.

نتیجه گیری

در این پژوهش تلاش گردید ابتدا عوامل مؤثر بر تربیت اسلامی با رویکرد شادابی و نشاط آفرینی برای دوره ابتدایی با انتکا بر ساخت‌های شش گانه تعلم و تربیت و تاکید سند تحول بنیادین بر این ساخت‌های با رویکرد شادابی و نشاط آفرینی برای دوره ابتدایی مورد شناسایی قرار گرفته و مدل عوامل مؤثر بر تربیت اسلامی با رویکرد شادابی و نشاط آفرینی برای دوره ابتدایی طراحی و مورد اعتباریابی قرار گرفت.

جهت طراحی مدل عوامل مؤثر بر تربیت اسلامی با رویکرد شادابی و نشاط آفرینی برای دوره ابتدایی با توجه به فلسفه تعلم و تربیت اسلامی و تاکید سند تحول بنیادین بر ساخت‌های شش گانه عوامل اعتقادی، عبادی و اخلاقی، عوامل سیاسی اجتماعی، عوامل زیستی بدنه، عوامل زیبایی شناختی و هنری، عوامل اقتصادی حرفة‌ای و عوامل علمی و فناوری به عنوان عوامل مؤثر بر تربیت اسلامی با رویکرد شادابی و نشاط آفرینی برای دوره ابتدایی شناسایی شده و عوامل محتوایی تعلم و تربیت نشاط آور (اعتقادات، اخلاق و احکام) نیز مورد شناسایی قرار گرفته اند و مدل مورده نظر طراحی و تدوین گردیده است. مدل طراحی شده در این بخش از پژوهش بر تاکید سند تحول بنیادین بر تعلم و تربیت دانش‌آموزان در تمامی ساحت‌های شش گانه با رویکرد نشاط و شادابی آفرینی می‌باشد. در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش تأکید شده که مدرسه‌ها باید با نشاط کار خود را ادامه دهند. این نشاط و شادابی بایستی به گونه‌ای باشد که دانش‌آموز وقتی به مدرسه وارد می‌شود به هیچ عنوان نباید استرس وجود او را فرا بگیرد. همچنین اصل نشاط می‌گوید باید روح روابط انسانی

¹. Goodness of fit index (gfi)

². Adjusted goodness of fit index (agfi)

³. Normed fit index (nfi)

⁴. Non-normed fit index (nnfi)

⁵. Comparative fit index (cfi)

⁶. Muller

⁷. Weston& gore jr

⁸. Root mean square error of approximation (rmsea)

11. Khalili S, Afshar L, Abbasi M. (2011). A Study of Ethical Education from Ibn Sina's Perspective (A Review Article). *Journal of Medical History*, 3 (8): 141-172.
12. Malik H, Nayej Kh. (2012). Education according to Aristotle, Specialized Quarterly of Philosophy and Theology, 103: 5-121.
13. Amiri M. (2015). A comparative study of education in the two schools of naturalism and Islam; Curriculum features and elements. *Educational Research*, 77: 3-100.
14. Doman W. (2000). Moral development. In Alan E. Kazdin (Ed), *Encyclopedia of Psychology*. Psychological Association and Oxford University Press, 1:299-302.

- به سایر پژوهشگران پیشنهاد می گردد عوامل مؤثر بر تربیت اسلامی با رویکرد شادابی و نشاط آفرینی برای سایر مقاطع تحصیلی (متوسطه دوره اول و متوسطه دوره دوم) را شناسایی و مورد تبیین و توصیف قرار دهند.

References

1. Shokohi Gh H. (2004). *Education and its stages*, Astan Quds Razavi: Mashhad.
2. Niaz Azari, Kiomars. (2012). Investigating the effect of vitality and vitality on the academic achievement of high school students in Sari. *Bi-Quarterly Journal of Educational Planning Studies*, 2 (3): 35-57.
3. Aflaki Fard H, Bazm Q. (2018). The effect of educational environment on students' happiness and learning. *Journal of New Achievements in Humanities Studies*. 1 (3): 43-77.
4. Bainbridge C. (2010). "Intrinsic Motivation". Gifted kids. about. com. Retrieved 28 Novemberr.
5. Staishfar M. (2018). Investigating the role of teachers and education in creating the spirit and vitality of teachers. *Journal of Psychological Studies and Educational Sciences*, 4 (4): 43-51.
6. Salehi Imran E, Abedini Beltrak M. (2018). Investigating the relationship between happiness and academic achievement of students in educational spaces of Mazandaran province with emphasis on the role of educational planning. *Bi-Quarterly Journal of Educational Planning Studies*, 7 (13): 121-145.
7. Luhmann M, Necka E A, Schönbrodt F D & et al. (2016). Is valuing happiness associated with lower well-being? A factor-level analysis using the Valuing Happiness Scale. *Journal of Research in Personality*, 60, 46-50.
8. Diener, E. (2000). Subjective well-being: The science of happiness, and a proposal for a national index. *American Psychologist*, 55, 34-43.
9. Seligman, Martin E. P. (1990). *Learned Optimism*. New York: Alfred A. Knopf, Inc., p. 101, ISBN 0-394-57915-1.
10. Izadi S, Hashemi S, Borzamini L. (2012). Investigating the effective factors in rejuvenating students and parents in schools from the perspective of knowledge with emphasis on cultural development. *Quarterly Journal of Socio-Cultural Development Studies*, 91-119.